

MATURITNÝ OKRUH 24

ADMINISTRATÍVNY ŠTÝL

- **objektívny štýl, oficiálna komunikácia**

komunikačná sféra: banka, pošta, úrad, podnik, súd

komunikanti: súkromná osoba – inštitúcia, inštitúcia – inštitúcia

- funkciou je **sprostredkovať príjemcovi presné údaje, fakty bez doplňujúcich a vysvetľujúcich detailov**

využitie slohových postupov:

informačný SP: zákon, poštový poukaz

výkladový SP: výzva, vyhláška

opisný SP: životopis, posudok pracovníka

Administratívny štýl nevyužíva rozprávací slohový postup!

Znaky administratívneho štýlu

a/ **písomnosť**: ide takmer vždy o vopred písomne pripravené texty, ktoré môžu byť aj ústne prednesené

b/ **monologickosť**

c/ **verejnosť**: ide o úradnú – verejnú komunikáciu

d/ **adresnosť**: útvary administratívneho štýlu majú konkrétneho adresáta, napr. nejaký úrad, môžu byť ale napr. adresované aj všetkým občanom mesta, štátu

e/ **objektívnosť**: nestrannosť

f/ **spisovnosť**: vyjadrovanie v útvaroch administratívneho štýlu vyžaduje **dôrazne spisovné vyjadrovanie**

g/ **zreteľnosť**: obsah a vyjadrovanie v útvaroch administratívneho štýlu musí byť **jasné, presné**

h/ **vecnosť**: útvary administratívneho štýlu využívajú **predovšetkým neutrálne slová a odborné slová**

i/ **štandardizácia**: prvok, ktorý najmä v súčasnej dobe ide výrazne do popredia – **texty sú upravované podľa istých kritérií do jednotného vzoru, dodržiava sa teda istý štandard**

j/ **efektívnosť**: vyjadrovanie a podávanie informácií musí byť **stručné, efektívne, ale presné a účelné**

Jazyk administratívneho štýlu

- **trpné prídavia**: *správy sú vyhodnocované, údaje sú spracovávané, účastníci sú vybratí,...*

- **prechodníky**: *berúc do úvahy, píšuc, zasielajúc,...*

- **pasívne konštrukcie**: *limit je overovaný, útvary je zabezpečovaný, limit je stanovený,...*

- **kancelarizmy**: *mzdové prostriedky, financovať, vyprofilovať, lehota, položka, faktúra, splnomocnenie,...*

- využívanie skratiek, značiek, skratkových a iniciálových slov

- **stereotypné vetné konštrukcie:** *v úzkej súčinnosti, v tejto súvislosti, v uvedenom probléme, na základe uvedeného,...*

Žánre administratívneho štýlu

1. DOKUMENTÁRNE: zachytávajú presné údaje a fakty. Vždy sa evidujú a uchovávajú na istý čas (uchovávanie v archívoch).

zápisnica – písomnosť, ktorej úlohou je napr. zaznamenať priebeh schôdze, porady,...

zmluva – písomnosti rôzneho druhu, napr. zmluva o nájme, zmluva o pôžičke,...

splnomocnenie – jednoduchá právna listina, ktorá umožňuje napr. pred úradom zastúpenie istej osoby inou osobou (prevzatie zásielky na pošte)

dlžobný úpis – jednoduchá právna písomnosť, ktorou dlžník uznáva svoju dlžobu

2. OZNAMOVACIE: oznamujú isté fakty, údaje sú aktuálne len v určitý čas.

vyhláška – druh všeobecne záväzného nariadenia, ktoré je platné napr. v celom štáte

obežník – vnútropodniková písomnosť, ktorá slúži na oznamovanie rôznych skutočností a pokynov všeobecného rázu, ktoré sú platné pre všetkých zamestnancov

pozvánka – písomnosť, ktorá napr. pozýva na poradu, rokovanie, podujatie, informuje o tom, kde a kedy sa napr. koná porada, s akým cieľom, uvádza hlavné body porady, čas predpokladaného trvania,...

prihláška – formulár, ktorým sa napr. prihlasuje študent na vysokú školu, na strednú školu,...

reklamácia – písomnosť, ktorou vyjadrujeme napr. nespokojnosť s výrobkom, službou,...

objednávka – písomnosť, ktorou si objednávame tovar, službu,...

žiadosť – napr. o zamestnanie

3. HESLOVÉ

vysvedčenie – tlačivo, ktoré informuje napr. o prospechu žiaka a študenta

štruktúrovaný životopis – správa o priebehu života napr. uchádzača o zamestnanie, uchádzača o prijatie na vysokú školu,...

diplom – potvrdenie napr. o ukončení vysokoškolského štúdia

cestovné tlačivá – písomnosti, ktoré evidujú priebeh pracovnej cesty, účtujú jej uskutočnenie,...

inventáre – zoznamy napr. zariadenia v kanceláriách, ...

POZNÁMKA: *Vedieť, ako sa píše žiadosť o zamestnanie, čo obsahuje životopis a motivačný list.*

Vzor žiadosti o prijatie do zamestnania, ak reagujete na ponuku práce

Meno a priezvisko, adresa, kontaktné informácie

Firma a adresa firmy (ak žiadosť posielate e-mailom môžete toto vynechať)

Predmet: Žiadosť o prijatie do zamestnania

Miesto a dátum (v e-maily rovnako uvedené byť nemusia)

Na základe Vášho inzerátu v . . . . . , uverejneného dňa . . . . . sa uchádzam o pracovnú pozíciu . . . . .

Ponuka voľného pracovného miesta vo Vašej spoločnosti ma oslovila. Z predchádzajúcich zamestnaní mám skúsenosti s prácou s ľuďmi. Plynule hovorím po anglicky a písmom ovládam aj nemecký jazyk. Ovládam prácu s grafickým programom Adobe Photoshop a Microsoft Excel je môj najlepší priateľ. Mojimi výhodami sú spoľahlivosť, dochvilnosť, komunikatívnosť a rýchle prispôbenie sa situácii.

V prílohe Vám zasielam svoj životopis, ako aj motivačný list. Rád/rada Vám doplním ďalšie potrebné informácie na osobnom pohovore. Za posúdenie mojej žiadosti vopred ďakujem.

S pozdravom,

meno a priezvisko

Prílohy: životopis, motivačný list (v prípade e-mailu môžete vynechať)

SLOVENSKÁ PRÓZA PO ROKU 1945

1945 - 1948	ešte sa píše lyrizovaná próza témy: SNP, protifašistický odboj autori: Hečko, Tatarka, Mináč, Jilemnický
1948 - 1956	socialistický realizmus = SCHEMATIZMUS témy: industrializácia, združstevňovanie - klesá umelecká úroveň literatúry, ktorá je „riadená“, ospevujú sa „hrdinovia“ socializmu ako Stalin a Gottwald - kult osobnosti, kritika jednotlivca autori: Bednár, Hečko, Tatarka
1954 - 1964	téma: kritika spoločenských a politických pomerov autori: Tatarka, Mináč, Bednár, Jašík, Ťažký, Mňačko
70-te roky	normalizácia ! 3 prúdy literatúry (po r. 1968) a/ <u>exilový</u> (Mňačko) b/ <u>disidentský/samizdatový</u> (Tatarka) c/ <u>oficiálny</u> téma: dominuje súčasnosť - prvky naturizmu, existencializmu, nového románu a americkej postmoderny - téma sci-fi, krimi, historické témy autori: Jaroš, Vilikovský, Ballek, Šikula, Mitana, Johanides, Sloboda samizdat = ilegálne vydávaná tlač disident = politický odporca oficiálnej mienky, politického smeru v politike, štáte
80-te roky - súčasnosť	- experimentovanie v próze (lyrizujúce a publicistické pasáže do prózy) - zameranie na regióny (napr. Ballek – južné SK, Jaroš – obec Hybe) - po r. 1989 sloboda vo výbere témy, žánrov a postupov

POZNÁMKA: Na ústnej odpovedi treba podľa vyššie uvedenej tabuľky stručne načrtnúť, ako sa vyvíjala slovenská próza po roku 1945.

Autori, ktorí sa vo svojej tvorbe venovali téme protifašistického odboja, resp. Slovenskému národnému povstaniu

Ladislav Mňačko

„Píšem len o tom, čo som na vlastné oči videl, čo som na vlastné uši počul, to je nakoniec povinnosť každého spisovateľa.“

román **Smrť sa volá Engelchen !!!**

- **autobiografické prvky**, lebo sám autor bol členom partizánskej skupiny a zranili ho tak, ako románového hrdinu

miesto a čas deja = dedinka Ploština na hraniciach s Moravou, Zlín a okolie, koncom 2. svetovej vojny a tesne po jej skončení

hlavné postavy = Volod'a (t.j. autor), **partizánsky veliteľ Nikolaj, Židovka Marta**

- **postavy** nie sú hrdinami, ale obeťami, ktoré **podliehajú depresiám**

- **partizáni** = objektívne zobrazenie, obyčajní ľudia, ktorí tiež robia chyby a majú strach

- **retrospektívy, dynamika deja, živé dialógy, výrazná psychologická kresba, ja-rozprávanie**

- ústredný motív = **motív viny**

- **partizáni sa rozhodnú opustiť Ploštinu**, osadu na kopaniciach, ktorej obyvatelia im celé týždne poskytovali stravu, prístrešok a domov, niekoľko hodín po ich odchode ju obsadí **nemecké trestné komando** a zaživa **upáli 27 chlapov**

- partizáni, uvedomujúc si, že spôsobili túto tragédiu, cítia svoju nepriamu zodpovednosť

- najmä **ranený partizán Volod'a** (lieči sa v nemocnici, postrelený do chrbtice) **sa nedokáže vyrovnat' s pocitom viny** a zdôverí sa sestričke Eliške - **striedanie prítomnosti a minulosti** (už spomínané retrospektívy)

- **popri hlavnom hrdinovi autor najviac pozornosti venoval Marte**, ktorá pôsobí medzi nemeckými dôstojníkmi ako „dáma na večer a noc“, aby získavala cenné správy pre partizánsky oddiel a celý odboj - **Marte berie vojna naozaj všetko** – i úctu samej k sebe a napriek tomu, že dopomohla k porazeniu fašizmu spácha samovraždu

- Volod'a musí odísť z nemocnice a **nájsť vraha Ploštiny, generála Engelchena**, ktorý celej masakre velil

Rudolf Jašík

román **Námestie svätej Alžbety !!!**

Láska je nesmrteľná. Neumiera. Ona len ide do hrobu.

- **protivojnový, psychologický a spoločenský román**

- Nitra, leto a jeseň 1941

- v tomto románe sa v slovenskej literatúre prvýkrát rieši **otázka deportácií, arizácie a židovstva**

- **lyrizujúci charakter** (dialóg s neživými predmetmi – slnkom, vežou, gaštanom)

- **biblická symbolika v názvoch kapitol** (*Posledná večera, Nesvätý Ján Krstiteľ*)

- **negatívna postava: holič Flórik** - holičský majster žijúci na predmestí; sníva o peknom holičstve na hlavnej ulici; na pohľad úslužný aj zručný; bol presvedčený o tom, že je najlepším holičom v meste; jeho živnosť prosperovala aj vďaka Židom, ktorí žili na predmestí; po príchode Nemcov do mesta vyvesil na holičstvo oznam Židov neholím a ani nestrihám; najprv sa zo Slovenskej republiky vysmieval, no keď zistil, že sa môže na majetku Židov obohatiť, vstúpil do HSĽS aj do gardy; dal si ušit' gardistickú uniformu a čižmy, stal sa politickým referentom a vzdal sa živnosti; poklonkuje sa a čaká na príležitosť; po ulici mesta chodí pyšný, no nikto sa mu nezdraví a nikto sa ho nebojí; vodí Nemcov pri zatýkaní Židov, udá aj Evu; po streľbe na stanici sľúbi kožušníkovi Židovi Helderovi, že mu pomôže ujsť do Londýna; odvedie ho za mesto a tam ho s jeho ženou a 7-ročným synom zabije; získa po ňom jeho vilu aj majetok; nakoniec ho Igor zabije pre to, že udal Evu; je to karierista, kolaborant, arizátor.

názov = všetky postavy žijú v blízkosti Námestia sv. Alžbety

hlavné postavy = **Igor** (proletár) a **Eva** (Židovka), **Igor plní dejotvornú funkciu**, mení sa z chlapca na muža

Igor sa zoznami s Evou a zaľúbia sa. Eva má ako Židovka nakázané nosiť žltú hviezdu, Igor jej ju dáva neustále dole. Chce ju dať pokrstiť. Prichádza teda za farárom, ktorý od neho pýta peniaze. Igorov kamarát Žltý Dodo vstupuje medzičasom do Hlinkovej gardy a začne udávať Židov, lebo za každého dostane 100 korún. Igorovi sa podarí zohnať peniaze, s Evou idú za kňazom, ktorý krst odmieta, pretože Eva bola zaradená do zoznamu deportovaných. Vojaci SS zhromaždia všetkých Židov na deportáciu. Eva je zastrelená nemeckými vojakmi, keď chce odniesť mŕtve dieťa, aby ho neudupali. Igor sa rozhodne pomstiť a zabije Flórika (miestny holič, člen Hlinkovej gardy, typický výtvar režimu). Trápi ho vina a chce sa utopiť v rieke. Zabráni mu v tom Maguš. Dielo končí tým, ako vedie Igora tmou, ale chce mu ukázať, že existuje svetlo, aj keď bude žiť bez svojej lásky.

Alfonz Bednár

- diela sú vystavané na kontraste prítomnosť-minulosť

-prvý slovenský spisovateľ, ktorý nezobrazoval SNP čiernobielo, teda Nemci sú zlí a naši – partizáni & Rusi - dobrí

novela **Kolíška !!!**

-je tzv. retrospektívou v retrospektíve, prítomnosť sa prelína s minulosťou a spomienkami postáv

-autor v diele zachytil **priebeh súdnych procesov na začiatku 50-tych rokov a obdobie združstevňovania**

-príbeh rámcuje **Zita Černeková**, ktorá počúva v rádiu proces s **Majerským** /na ktorom svedčí aj jej manžel **Mišo Černek**/ a popritom si začne na neho spomínať, **jadrom príbehu sa stáva epizóda z SNP, keď do Zitinho domú neplánovane príde partizán Majerský, Zita ho ukrýva a pri počúvaní rádia sa jej vynoria spomienky na ich zoznámenie a ľúbostný vzťah**

- **zvuk kolísky je kulisou deja, ale kolísanie zároveň naznačuje vratkosť, kolísanie charakterov postáv**, ktoré sú v novele predstavené

*Píše sa rok 1952 a Zita Černeková počúva v rádiu vysielanie procesu s nepriateľmi socialistického zriadenia. Jedným z triednych nepriateľov má byť aj Jozef Majerský, obvinený zo zrad, sabotáže a kulactva. Zitin manžel Mišo Černek, bývalý veliteľ partizánov, svedčil v procese proti Majerskému a jeho výpovede tiež čítajú v rádiu. Zita si uvedomuje, že jeho svedectvo je nepravdivé a spomína na udalosti z roku 1945. Začiatkom roka obsadili dedinu Nemci. Zita bola sama s dieťaťom, keďže manžel bol u partizánov. Príbuzných partizánov a tých, čo im pomáhali, Nemci pozabíjali a ich domy podpálili. Zita nefigurovala na gardistickom zozname, a tak bola aj s dieťaťom v bezpečí. Jednej noci bdela nad chorým dieťaťom a objavil sa Jozef Majerský, žiadajúc o ukrytie. Zita ho najprv prosila, aby odišiel, ale nakoniec napriek strachu o seba i dieťa Majerskému úkryt poskytla a ukryla ho v izbe pod perinou. Majerský sa pridol k partizánom len preto, aby mal po vojne nejaké zásluhy. Veliteľom skupiny bol práve Zitin manžel Mišo. Keď Majerský ochorel silným zápalom očí, rozhodol sa, že opustí partizánov. Po ukrytí začal uvažovať o Zite a o tom, ako sa voči nej previnil i do akého nebezpečenstva ju teraz dostal. Zita spomínala na udalosti pred vojnou, kde ju Majerský ako správca na veľkostatku zvedol a nechal tehotnú. Zita následne potratila a po smrti manžela Ragulu sa vydala za starého mládenca Miša Černeka. Zitine spomienky prerušili Nemci, ktorí vtrhli do chalupy, lebo zvuk kolísky pripomenul veliteľovi SS zvuk jeho rodného mlyna. **Nemci boli k Zite hrubí, nútili ju neustále kolísať kolísku a ponižovali ju.** Zita ušla do izby s volaním o pomoc Majerského. Ten však medzitým pod návalom výčitiek svedomia ušiel a začal po Nemcoch strieľať. Potom doniesli do domu dvoch mŕtvych a troch ranených i Majerského. Zita po rokoch vytyka pri rádiu manželovi nepravdivú výpoveď. Socialistický súd ho teraz odsúdil na 12 rokov väzenia a stratu majetku. Mišo sa bráni, že k výpovedi bol prinútený strachom o Zitu a syna. Na súde potom povedal pravdu, ale už nebola braná do úvahy. Zita už nevie, či môže mužovi veriť, má podozrenie, že vypovedal krivo zo žiarlivosti.*